# СВОБОДА SVOBODA
## УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 279. Джерзі Сіти, Н. Дж., субота, 30-го листопаду 1940. No. 279. Jersey City, N. J., Saturday, November 30, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.


## МІШАНЕ ПРИЙНЯТТЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ В МЕКСИКО

МЕКСИКО СИТІ. — Американська делеґація під проводом заступника президента Генріґо Валаса, що удалась до Мексика, щоб першого грудня взяти участь в церемонії впровадження на уряд нового мексиканського президента, Камача, зазнала в Мексику мішаного прийняття. Назагал мексиканські громадяни приняли делеґацію дуже сердечно. Але трапився також випадок, який спричинив прикрість делеґації і мексиканським властям: Прихильники ґенерала Альмазана в числі пятьсоток, що довший час мав претенсії до президентства, мовляв його вибрали в виборах, а не ґенерала Камача, напали на американську делеґацію і потурбували декого з її участників. При тім вони викрикували гнівні слова на адресу Америки, мовляв, це американський уряд довів до того, що Камачо всадовиться тепер на президентуру, а Альмазан, ради спокою, зрікся своїх президентських прав. Поліція скоро справилась з демонстрантами і привернула спокій. Дальше прийняття делеґації відбувалось гладко і сердечно. Обі сторони підкрисляли потребу приязни і співпраці поміж обома краями.

### ПРЕЗИДЕНТ РАДИТЬСЯ НАД ПОМОЧЕЮ ГОЛОДУЮЧИМ В ЕВРОПІ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт нараджувався з секретарем стейту Корделом Голом, з головою Американського Червоного Хреста, Норманом Дейвисом, та банкиром Лямонтом, в ціли висилки харчів для голодуючих країв Европи, зокрема Еспанії і незанятої німцями Франції. Колиб команда анґлійської бльокади дозволила, то ще на Різдво названі краї дісталиб харчеві посилки з Америки. Після всякої правдоподібности анґлійці дозволять на довіз харчів до названих країв, а навіть будуть помагати в цьому, бо шляхом цеї піддержки вони хочуть згадані краї відорвати від німецьких впливів.

### ПЛИМУТ ШЛЕ ПОЗДОРОВЛЕННЯ СТАРОМУ КРАЄВІ.

ПЛИМУТ (Масачусетс). — Місто Плимут святкувало минулого четверга 320-ту річницю започаткування Дня Подяки. 320 літ тому, „пілґрим фадерс", що приїхали на кораблі „Мейфловер" до Америки, незаселеного тоді ще краю, знайшлись у клопотах. Та вдалось їм сполювати дикого індика, з якого вони зготували собі обід, з приправою „кренбері" сосу. Звідси пішов традиційний американський „День Подяки". Пізніше на тім місци, де висілі ці еміґранти, зросло місто Плимут, Масс. Мешканці Плимуту щороку оживляють цю сцену і в старих строях, серед подібних обставин, споживають обід з індика. Цього року вони теж у подібний спосіб святкували День Подяки, але цей раз вони вислали до анґлійського міста Плимуту, звідки виїхали перші „пілґрим фадерс", телеґраму, в якій говорять, що звязки крови далі є сильні й американське місто Плимут вповні симпатизує з анґлійським Плимутом. „Ваша боротьба, є нашою боротьбою, ваші терпіння, є нашими терпіннями", говориться в телеґрамі.

### ХОЧУТЬ ДОВШИХ ГОДИН В КАНАДІ.

ОТАВА. — Канадійський міністер праці заявив, що Канада мусить впровадити довший робучий тиждень, а саме, мусить піднести години з 44 на тиждень, на 48 на тиждень. А хто зна, чи опісля не треба буде ще більше підносити. Він говорив, що ці поправки треба конче поробити в обличчі тих труднощів, які зазнає матерний край. Німецькі бомбовики розбивають промисл, а також нищать анґлійські кораблі до тої міри, що годі їх заступити новими, збудованими в Анґлії. Канада мусить спішити на поміч.

### РЕЗИҐНАЦІЯ ДИПЛЬОМАТІВ.

ВАШИНҐТОН. — Американський амбасадор до Бельгії, Кюдаги, що повернув до дому, вніс на руки президента резиґнацію зо своєї посади. Він не хоче вертати до Европи та, загалом, не хоче дальше бути в дипльоматичній службі. Він задумує написати книжку про Польщу. Він колись був амбасадором у Польщі.

### ВГАДУЮТЬ, ЯКИЙ БУДЕ СВІТ.

НЮ ЙОРК. — Анґлійський соціялістичний письменник Г. Дж. Велс, заявив у своїм докладі в Тавн Гол минулого четверга, що будучий світ буде цілковито відмінний, від теперішнього. Він буде зорганізований на засадах інтернаціонального соціялізму. Люди будуть більше освічені, будуть краще кормлені, та не будуть один другого нищити. Велс сказав, що не вірить в Бога. Ця будуча соціялістична суспільність буде щойно шукати „правдивого бога", казав він.

## ПЛЯНУЮТЬ ГОСТРІ МІРИ СУПРОТИ ВСІХ САБОТАЖНИКІВ

**Конгресмен Смит, з Вирджінії, предложив перед конгресом законопроект, на основі якого всі ті, яких переловлять на саботажевих вчинках, будуть карані тюрмою до висоти на ціле життя. Водночас той сам законопроект передбачає обмеження страйків у фабриках зброї та амуниції. Робітники, бажаючі вийти на страйк, малиб повідомити про це 30 днів наперед заряд фабрики і департамент праці в Вашинґтоні. Департамент праці, діставши це повідомлення старавсяб наперед через свого посередника полагодити страйк. Також цей законопроект заборонявби всім робітничим орґанізаціям змушувати робітника занятого в воєнним промислі вступати до котрої небудь робітничої юнії.**

## ГОЛОВНИЙ ПРОКУРАТОР ПРОТИ НОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

**Головний прокуратор Джексон написав листа до конгресмена Сомнерса, в якім відповідає йому на запит, чи треба нових законів, аби якслід боротися з саботажами і страйками в воєнним промислі. Сомнерс є членом конгресового судівничого комітету. В листі Джексон говорить, що не треба. Як приклад ставить недавні саботажеві акції і страйки, які департамент судівництва, при допомозі Федерального Бюра Інвестиґацій, зовсім справно полагодив.**

## ДІКСТАЙН АТАКУЄ ДАЄСА

**Комунізуючий конгресмен з Ню Йорку, Дікстайн, напав гострими словами на комітет Даєса, та сказав, що своїми „ревеляціями" Даєс тільки приносить шкоду загальній справі. Зате робить тим собі велику пропаґанду.**

## ЧІЛЬНИЙ ФІНАНСІСТ ПОПОВНИВ САМОГУБСТВО

**Один з чільних фінансістів з Ню Йорку, що брав активну участь в торгуванні на нюйорській біржі, Джес Лорістон Ливермор, поповнив самогубство вистрілом з револьвера в публичній убиральни на Пятій евені. Він залишив лист до своєї жінки, в якім виясняє причини. Поліція лиш частину листа дозволила опублікувати. Ливермор, який дожив 63 роки життя, нарікає сам на себе, каже, що він „невдаха", що вкучилась йому вічна боротьба, та загалом, все йде не так, як він хотів би.**

## ЗВІДОМЛЕННЯ ПРО ВЕЛИКУ МОРСЬКУ БИТВУ НА СЕРЕДЗЕМНІМ МОРІ

**Певно знати одно: відбулася десь на Середземному морі сильна боротьба між британською і італійською фльотою. Британська адміралія оголошує, що британська фльота докінчує діло, зачате в Таранто дня 11. листопада, себто докінчує цілковите знищення італійської фльоти. У звязку з тим подає, що прийшло до битви на Середземнім морі з італійськими воєнними кораблями, яка тривала чотири години. Битва відбулась десь коло острова Сардинії. Британське звідомлення каже, що британці ушкодили італійський панцирник, що має 35,000 тон поемности, а далі три кружляки і два контрторпедовці. Далі признає, що британський кружляк Бервік зістав двічі поцілений, при чому згинуло 7 британських моряків. Асошіейтед Прес подає з Риму, що італійське радіо подало, що італійська повітряна фльота акатувала британські морські формації біля острова Мальти. Знову італійський комукат подає про битву, що її згадує комунікат британської адміралії, що підчас неї потерпів тільки один італійський контрторпедовець, а з британського боку потерпіли: один панцирник, три кружляки і один корабель, що призначений для літаків.**

## НЕ ДАЮТЬ ІТАЛІЙЦЯМ ЗМОГИ ЗРЕОРҐАНІЗУВАТИ АРМІЮ

**З Югославії доносять, що ґреки наступають далі так сильно й скоро, що італійське командування не є в силі довести відступаючу італійську армію до порядку. Теж кажуть, що місто Арґірокастрон є вже в ґрецьких руках. Не помагає італійцям навіть „курінь смерти", що його вислано з Італії для ратування воєнного положення, хоч признають, що курінь бореться дуже хоробро.**

## ЛОНДОН ЗНОВУ СИЛЬНО БОМБАРДОВАНИЙ

**Німці зачали обкидати Лондон бомбами небувалої величини. А заразом сильно бомбардували теж місто Ліверпул, про яке пишеться в Берліні, що є в огні.**

## ЗНИЩИЛИ ЗАЛІЗНИЧИЙ ВУЗОЛ В КОЛЬОНІЇ

**Британці бомбардували через чотири години залізничий центр у місті Кольонії й цілком його знищили.**



**НА ВІЙНУ.** — В якомусь місті в Австралії молоді летуни всідають на корабель, щоби виїхати до Канади, а звідти на війну проти Німеччини. Цензура не подала імени порту.

## НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА В БУКАРЕШТІ

БІЛГОРОД (Югославія). — Ніхто не знає, що властиво діється в Румунії, бо доходять тільки дуже скупі вісти. Виходить на таке, що цілий край готов опинитися під німецькою владою, бо уряд не може дати собі ради з анархією. До Букарешту стягають німецькі військові частини з усіх поблизьких румунських міст. По вулицях румунської столиці мають уже патролювати німецькі війська. Молодий король має покинути Румунію. Кажуть, що втікають усі ті, що займали передше відповідальні становища.

### ДАЛІ РОЗСТРІЛЮЮТЬ.

БУКАРЕШТ. — Навіть з того, що перепускає цензура, виходить, що Залізна Ґвардія розправляється далі на власну руку з тими, що їх вважає своїми ворогами. Кажуть, що крім 63 розстріляних високих урядовців, міністрів і ґенералів, розстріляно знову понад 20 нових осіб, між якими має бути бувший премієр М. Йорґа, якого вбито на провінції, в його хаті. Знову в лісі, недалеко Букарешту, знайшли тіло д-ра В. Мадгеару, бувшого міністра. Залізна Ґвардія переводить теж на власну руку арешти. Мала виарештувати між іншим повно багатих і визначних жидів.

### ОБУРЕННЯ ЧЕРЕЗ ВБИВСТВО ЙОРҐИ.

БУКАРЕШТ. — Найбільше обурений уряд вбивством Йорґи, якого вважали в Румунії „вчителем народу". Він був виховником бувшого короля Кароля і тим, що довів до його повороту до Румунії з вигнання. Свого часу був професором історії в букарештенським університеті і написав декілька книжок. Відгравав поважну ролю в політичному життю, будучи президентом палати послів, а потім міністеріяльної ради.

### ВОЄННЕ ПРАВО В РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ. — Уряд проголосив надзвичайні закони, що приспішують присуди за нарушення спокою, крадіж і вбивства. Кара смерти за такі вбивства, яких тепер допускається Залізна Ґвардія, має припинити анархію. Та питання, чи такі декрети що поможуть. До столиці, як кажуть, надходять частини румунської армії, що хочуть допомогти урядови завести порядок.

### ІТАЛІЯ ЗАЖУРЕНА.

РИМ. — В Італії панує неспокій через те, що діється в Румунії. Італія попирає Залізну Ґвардію, але не годиться з її теперішніми поступками, вважаючи, що вони тепер не є пожадані.

### „ЧОРНИЙ ПІСТ".

БУКАРЕШТ. — В суботу мають відбути всі члени Залізної Ґвардії „чорний піст". Такий вийшов приказ. Це так мають пошанувати Кодреану, якого врочистий похорон назначений на неділю. Тепер його домовина враз з домовинами 13 його товаришів находиться в православній церкві, де постійно, як день так ніч, правляться молебні. Почесну сторожу держать молоді члени Залізної Ґвардії, по два при кожній домовині. Тіла розстріляних пізнали в гробі по шльобних перстенях на пальцях рук, а Кодреана по трьох хрестиках, що мав на шиї. Таке передають.

### ҐРЕЦІЯ ПРОСИТЬ ДОПОМОГИ.

АТЕНИ. — Ґрецький міністер краєвої безпеки, Константин Меніядакіс, звернувся до Злучених Держав, і Америки взагалі, з просьбою допомогти матеріялами, щоб виграти війну за ідею. Казав, що діти Сократа, Плятона і Аристофана готові радше згинути ніж піддатись. Ґреція, як заповів її премієр Метаксас, бореться „за високі ідеали, за вільність, свободу і цивілізацію". Ми певні, казав Меніядакіс, побіди, бо ідея мусить виграти.

### БРИТАНІЯ ПЕРЕБИРАЄ ҐРЕЦЬКІ КОРАБЛІ.

ЛОНДОН. — Ґрецький уряд дав згоду на те, щоб Велика Британія перебрала для воєнних потреб усі ґрецькі кораблі, що находяться в світі по ріжних пристанях.

### ДЕМОНСТРУЮТЬ ПРОТИ НІМЦІВ.

ЛОНДОН. — Британське радіо подає, що підчас студентських демонстрацій в Парижі вбито 11 студентів, а коло 500 вислано до концентраційних таборів.

### МАЮТЬ НАВЧИТИСЬ ДИСЦИПЛІНИ.

ВІШІ. — Французький уряд робить старання, щоб німецька окупаційна влада дозволила на отворення Паризького Університету, який замкнено 11. листопаду наслідком студентських проти-німецьких демонстрацій. Французький міністер освіти заявив, що студенти мусять навчитись дисципліни і „держатись осторонь від політики". Це „не допускаємо, щоб вони протестували проти такої політики, яку визнає маршал Петен, а з ним і ціла Франція".

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

# POLAND AND RUSSIA

Такий є наголовок статті, що є поміщена в двотижневику **"Free Europe"**, (ч. 26), що виходить в Лондоні англійською мовою і присвячений „міжнародним справам", і, як відомо, постійно обороняє передвоєнну Польщу. Статтю написав Джордж Кнупфер (**George Knupffer**), що є секретарем **"Young Russian League in England"**. Це той самий, що є перекладчиком з французького книжки **"The Ukraine — A Russian Land"**, якою М. Брегі і князь Оболенський обороняють „єдину і неділиму Росію". Ось ті дрібні згадки про автора статті вказують, куди він пливе. Особливо догадається цього відразу кожний українець, коли зважить, що згаданий двотижневик постійно веде ягайлонську про-польську та старорежімну про-московську пропаганду. Згадуємо за ту статтю у звязку з тим, що поміщуємо ще й на іншому місці, щоб вказати, що таки далі іде з московського й польського боку завзята пропаганда, звернена проти того, щоб Україна могла стати незалежною державою, а український нарід свобідним. Подають собі руки усі ті темні сили, що в ріжних часах, і під ріжними назвами і видами, завжди подавали собі руки, коли на спілку ділили українські землі. Це бувало тоді, коли не можна було ликнути цілої України одному чи другому історичному ворогови українського народу. Подібне пропонує тепер Джордж Кнупфер, що то помагає будувати „нову Европу", але на старих принципах насильства над народами і краями. Для такого Кнупфера, що сидить в Лондоні, не існує навіть те, що заповів у загальному сам британський уряд, коли заявляв, що „нова Европа" буде побудована на „нових засадах", на дійснім застосуванню демократичних ідеалів. Для нього існує тільки такий старий лад зперед століття, коли існувала тільки Росія і Польща. Він вправді признає, що між Росією і Польщею ніби „існує якась Україна". Але дораджує, щоб у „новій Европі" з тим „німецьким і австрійським виходом" перейти до денного порядку, а думати тільки над тим, щоб усунути всі польсько-російські спори. Це буде легко, каже Кнупфер, бо Росія і Польща мають дуже багато спільного. Навіть те, що Росія православна, а Польща католицька, не буде тепер відгравати великої перешкоди, бо тепер загрожена ціла християнська віра. Культурно й економічно Росія і Польща себе доповняють. Є все, щоби була згода і спільна границя, а перешкодою є тільки німці й большевизм.

Ось так вправився „демократ" Джордж Кнупфер з Україною і українським народом. І ось таку політичну розвязку пропаґує він у Лондоні... Не віримо, щоб знайшлася якась політична британська голова, щоб могла на такі речі звертати серіозну увагу. Але проте таки не можна пускати тих річей мимоходом. Тому добре, що є вже в Канаді одно спільне політичне українське тіло, бо треба доконче подбати про посилення української інформативної праці на лондонськім ґрунті. Від попертя цеї важної справи не можуть, очевидно відмовлятись теж і українці в Злучених Державах.

# ЧИ ПОЛЬСЬКО-МОСКОВСЬКА СПІВПРАЦЯ?

Вістки з ріжних сторін доносять про зміну в польсько-московських відносинах в тій частині б. Польщі, що забрана Московщиною. Відомости, що дістаються листами з СССР, стверджують те саме, що розповідають українські утікачі, а саме: большевики повели супроти поляків нову, на широку скалю закроєну політику.

Згідно з тою політикою, у Львові на інших містах Західньої України большевики злагіднили своє відношення до поляків. Наприклад, львівський Великий Театр, який безпосередньо по приході большевиків став ніби українським, передано знову до вжитку поляків, а українців усунено. Большевицька влада послуговується для своїх цілей, теж і проти-українських, бувшими польськими урядовцями, головно жандармами, тайними агентами та бувшими старшинами польської армії. Замітне теж і те, що большевицька адміністрація задержала майже всюди давню польську термінольоґію щодо назви міст. В українській большевицькій пресі читаємо про такі міста як „Львов, Подгайце, Тарнополь, Самбор, Жулква", замісць Львів, Підгайці, Тернопіль, Самбір, Жовква й т. д.

Зазначимо, що дехто міг би сумніватися в правдивість тих звідомлень, бо вони походять головно з українських джерел. Тому можуть виглядати тенденційними через неприхильне частавлення українців до поляків і москалів. Та так є, що подібне зачинають подавати самі поляки. Ось так нюйорська щоденна газета „Нови Свят", з дня 26-го листопада, потверджує в редакційній статті того роду поголоски. Що більше, згадана газета хоч застерігається щодо правдоподібности тих звідомлень, проте не виключає, що большевики могли повести тайно нову польську політику.

Згідно з польськими відомостями, большевики організують „польські леґіони" в глибині Росії з бувших вояків польської армії. Остаточне завдання тих леґіонів — це участь в майбутній війні Росії з Німеччиною. Ці бувші польські вояки, твердять дальші ці джерела, переходять в большевицькій школі не тільки військове перешколення, але також вчаться комунізму. Це їх задумує вжити совєтська Росія як аванґард в наступі на знищену теперішньою війною Европу.

Не є виключене, що в звязку з тою совєтською політикою до поляків, в окупованій німцями Польщі польські тайні військові організації розпочали революційну акцію. Як відомо, по розвалі Польщі малі поляки відновити як під Німеччиною так і під большевиками Польську Військову Організацію (ПВО). Ця організація, заснована ще Пілсудським в 1906 р., провадила революційну боротьбу проти царату, а відтак була зародком польських леґіонів та польської армії в 1914 р. Минулої осени пущено поголоски, що між новоповсталою ПОВ та ОУН існує на терені большевицької окупації тісна співпраця, але ці поголоски не були потверджені. Тепер, пише далі згадана вище польська газета, виявляється, що проти-німецька акція поляків є більш як певно, інспірована большевиками. Спочатку, існували лиш терористичні польські боївки, які діяли відільно та спорадично. Але в останніх часах створився „Комітет Народови", який почав організовану саботажеву акцію проти німців. Німецькі окупантські власти знають про існування того комітету, однак тяжко їм вислідити провідників. Утруднює німцям слідження революційної діяльности поляків той факт, що поляки знані з конспіративної діяльности ще зперед війни з 1914 року та мають в тій ділянці великий досвід.

Нас найбільше може цікавити це, що, як виходилоб, українцям живеться під большевиками гірше ніж полякам. А вже майже сензаційною є вістка, що большевики організують „польські леґіони". Та не маючи змоги те все провірити, тяжко заняти до цього якесь певне становище. Отже приходиться нотувати це як голоси українських втікачів й польської преси, хіба на те, щоб, коли нагло Росія почне творити „совєтську Польщу", читачі знали, що поголоски про це, кружляли вже віддавна.

---

На Суматрі, голяндського острова в Східніх Індіях росте найбільший квіт на світі, що в ботаніці відомий є під назвою "amorphophalus". Квіт може осягнути височину 8 стіп.

---

Чим більший поспіх, тим менша скорість.

# ПРО „СПІЛКУ З ГІТЛЕРОМ"

Серед европейської української іміґрації підносяться голоси протесту, звернені проти-української пропаганди, що говорить про якусь „спілку з Гітлером", коли передає відомости про українське життя на тих західньо-українських землях, що опинились під німецькою займанщиною. Так є, що та проти-українська пропаганда, передаючи вістку про якесь культурне свято на згаданих землях, що відбувається у справжнім українським селі чи місті, звязує його зараз з якоюсь „німецькою прихильністю" до української справи. Ось так „реферують" ці справи не тільки польські, але й московські та кацапські газети, що відомі зо своєї ворожости до українства. Українські голоси в Европі питають: яка ціль тих фальшивих поголосок чи толкувань? І кажуть, як виходилоб з лондонського польського радія, то одні хочуть наблизити Росію до поляків, а інші хотілиб заставити німців не давати українцям ніякої можности працювати навіть культурно на чисто українській землі, бо про якусь українську політичну акцію на тих землях під німцями, очевидно, і мови бути не може. А про маячення про „спілку з Гітлером", кажуть ті европейські голоси між іншим таке:

„...маячення польського радія й значної частини світової преси на згадані теми, це звичайна собі брехня. Коли хтось коле в очі свобода культурно-економічного розвитку українства в Ген. Ґубернаторстві, то скажемо, що таку саму свободу мають там теж і поляки. Що для нас, донедавна жорстоко гноблених Польщею, це значить багато, а для поляків, що донедавна мріяли про „моцарство", це мало, то це правда. Знаємо далі, що розвиток цього українського життя в Німеччині, це не якась підмога, якесь підпирання боку німців, а тільки залишення українцям свободи в тих ділянках, культурно-економічної свободи, якої вони досі ніде не мали на своїх землях від часу упадку української державности. Чи треба ганити ті три четвертині міліона українців, що користуються тією свободою, або чи треба ганити німців за те, що дають тій горстці українців примітивні права всіх культурних людей — хай судить кожний..."

До цього можемо додати, що ми писали вже кілька разів, що те, що діється тепер з рухом на українських землях під німецькою займанщиною, не є ніякою ласкою з боку німців. Це є примітивний просвітно-економічний рух, коли по українських селах і містах повстають читальні, кооперативи, даються концерти, вчаться з українських книжок і т. п. Можна хіба культурним людям в Европі дивуватись, як могла Польща те все там забороняти, як могла не допускати української книжки і як могла допускатись такого, щоб видирати людям навіть їхні церкви.

# БУДУЧА ПОЛЬЩА В НОВІЙ ЄВРОПІ

На ту тему пише Т. Рдзавскі у виннипеґській польській газеті „Час". Канадійський часопис „Українські Вісти" подає ту статтю в перекладі, щоб подати зразок, як польські публіцисти і діячі представляють собі ту „нову Польщу", що має повстати по тій війні. Та польська стаття звучить ось так:

„Яка має бути будуча Польща в новій Европі? Оце питання, що нуртує серед нас поляків всюди, де тільки для тої будучої Польщі нині працюємо. По стільки сумних досвідах історії, по стільки піднесеннях і упадках, по стільки втратах у людях і національнім доробку мало не в кожнім поколінню, ми бажалиб, щоби та Польща, до якої йдемо, була тревалим і забезпеченим твором. Бажаємо, щоб наші діти не були знова наражені на напади сусідів і на знищення того, що хочемо відбудувати. Тому думаємо, що обовязує нас **наказ великости** будучої Польщі. Тільки велика польська держава може бути успішною запорукою миру і безпеки в тій части Европи.

„Ґеоґрафічного положення на жаль змінити вже не можемо. Залишиться з одної сторони нашим сусідом Німеччина — хоч ні один німець не повинен остатися в теперішніх Східних Прусах — а з другої сторони така чи інша Росія. Однак в тім ґеоґрафічнім положенні мусимо пошукати такої розвязки, яка позволилаб польській державі становити тривалу противагу силі сусідів. Таку розвязку можемо знайти не деінде, як у самій нашій минувшині. Чейже від XIV. до XVIII. століття, отже через 400 літ, існувала така держава в Европі, існувала ягайлонська Польща, з основним польським хребтом державного організму і злученими з нею унією землями литовців, білорусинів і українців.

„Багато говорять і пишуть нині на тему федерації в будучій Европі. Існує вже література такої розвязки, книжка С. К. Стріта („Юніон нав") і обдумуються пляни союзу держав в ріжних формах. Говорять то про союз демократії, то знова про реґіональні унії, наддунайські, балканські, скандинавські і т. п. Та притім забувають часто про певні історичні традиції...

„Оскільки природнішим є поворот польського народу до тої концепції, яка дала йому давніше цілі століття могучости, дала Европі безпеченство, а меншим від нас і державно менше розвиненим народам дала змогу свобідного розвитку унії (злуки) з польським народом. Був час, коли границя тої польської федерації державної обнимала цілу Литву, Латвію, Естонію, Білорусь і **Україну**. По світовій війні 1914—1918 Польща з радістю привитала визволення Литви, Латвії і Естонії, бажала також чинно помогти визволенню Білорусі й України. Події останнього року показали однак, що нікотра з тих держав не видержала напору подій і — що гірше — слабі ті народи не виявили належного почуття і державної зрілости. Уникали передтим тісніших звязків з Польщею, щоб не наразитися Німеччині й Росії, а з вибухом війни плазували найперше перед Німеччиною на те, щоби з черги впасти без амбіцій до ніг Совєтам і вирektися всякої охоти до самостійного життя.

„З тих подій для нас тільки одне заключення: не можуть жити власним тривалим життям державним Литва, Латвія і Естонія, не опершись на Польщу. **Форма** того оперття, то власне здорова і на природних основах оперта злука з Польщею.

„Така злука, як давнішої Литви, то є збереження національної відрубности на означеній території, але спільнота тих державних органів, що рішають про силу союзу, як цілости, т. є заграничної політики, військової сили і економії. Залежно від евентуального розкладу совєтської Росії на національні держави, в склад тої більшої цілости **моглиб ввійти згідно з традицією Білорусь і Україна**.

„Очевидно здаємо собі справу з того, що, щоби це здійснилося, то передовсім ті народи самі повинні до того змагати, а в багатьох з них, напр. в українців, на жаль, до зрозуміння тої дійсности ще дуже далеко; однакож маємо переконання, що життя є великим вчителем і що наука давнішої і недавної минувшини не піде в ліс та найбільш впертих зуміє навернути на власну дорогу.

„Та якими шляхами не йшлаб політична думка чи брак думки в інших, то це не звільняє нас від історичного обовязку здійснювання наших змагань в імя вищої інтересу як Польщі, так і тих, яких доказаною життєвою опорою не перестане бути **велика і сильна Польща**".

* *
*

Останнє речення, пишуть „Українські Вісти", треба так розуміти: чи литовці, лотиші, естонці, білорусини і українці схочуть, чи не схочуть, поляки все одно будуть старатися прилучити їх землі до Польщі, по думці „ягайлонської ідеї й згідно з історичним обовязком".

Скажемо хіба словами французького великого державного мужа: **„Нічого не навчились і нічого не забули"**.

---

С. ЧЕРКАСЕНКО.

# ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ II.

(90)

— Гей, браття-отамання! — гукнув кошовий до курінних що кожний стояв на чолі свого куріня. — Киньте й ви ваші пукавки, хопіться за праводиву козацьку зброю та бійтесь бісурменовіназустріч.

Він махнув булавою знов, і козацька сила з шаблями наголо ринула вперед.

— Ну, брате мій, — звернувся до Жбуряля побратим Хмель, — покажи й те тепер, чи багато взяв від моєї науки, показати є де: я й не сподівався, що їх головоньок, така сила. Вперед з Богом!

І вони за курінним свого куріня порвалися на ворога.

Тим часом запалили башти, запалало місто в багатьох місцях зразу, освітивши жахним промінням іще страшніше видовище січі. Пожежа міста підбадьорила козаків і найпевнішому з них подвоїла силу. Натомісць на татар та турків справила гнітюче враження. Невпевно розтиналося їхнє „алла", й тремтіли криві шаблі в дужих руках. Бачили при світлі заграви, що їхня сила більша, але й це не підбадьорювало їх. Стіни мовчали, а башти горіли — це жахало, й невідомо було, що обіцяє палаюче місто. Звідусюди, здавалось їм, глянула страшна неминучість...

Гетьман цим разом не взяв участи в січі з бісурменами. Оточений старшиною, він стояв на підвищенні осторонь і бачущими очима стежив за всіми відмінами в бою й довкола. Тільки вряди-годи чули ті, що билися, його гучне й бадьоре:

— Добре, дітки, добре- Натисніть, натисніть! Рубайте псявіру без милосердя!

— Лепсько, лепсько, — посміхаючись у довгі сиві вуси, підтакував Омелян Граб. — Нехай мені сам їхній шайтан чхне в пику, коли не лепсько!

— А Хмеля, батьку, бачиш? — промовив, не спускаючи палаючих очей з січі, Бородавка. — То митець, то лицар!

— Митець то він митець, — завважив незадоволено Сагайдачний, — та якого дідька вліз у те пекло! Чи без нього ради не далиб собі з бісурменами наші братчики!

— Лицар правдивий усе хоче бути на своєму місці, батьку, — відповів Бородавка.

— Та хто каже, але таких лицарів, як Хмель, мусимо берегти для рідного краю: нам потрібна не рука його, а голова.

— Це правда, — згодився Бородавка.

Не журись, батьку, — додав свого слова старий Граб, — буде цілий: має попліч себе янгола - охоронця.

— Якого? — здивувався гетьман.

— Молодого Жбурляя.

— Ул-гу, — мугикнув гетьман, — це може, ще гірше: зарветься один поперед одного так, що й не вилізуть.

А молоді побратими й справді рубалися всьому козацтву й ворогам навдивовижу. Це й дотепними словами перекидалися вряди-годи.

— Ще не впрів, брате? — питає Хмель.

Та трохи є, брате, — відповідає Жбурляй.

— Нічого: поки не впріти, поти не вміти.

— Та й багатож їх, гаспидських синів!... Отут би мені доброго дрюка, або хоч ломаку: хоч не так зручно, зате влучно.

— Бачу, брате, що пішла за вітром моя наука, коли душа твоя прагне дрюка!...

Накинуло наших рубак око... й двоє старших татарських: обидва — славні лицарі й силою й умінням орудувати шаблею. Загорілися зарні до лицарської слави серця їх огневим бажанням стятися в смертельному герці з рівними собі запорозькими лицарями. Це було тим легше, що йшли в бою так само в парі. Перемовившись кількома словами, погукнули вони на своїх головозих вояків, щоб дали їм дорогу до необорних лицарів козацьких. Шугнули в обидва боки на той наказ татари й двоє красних невірних бойців стали перед Хмелем і Жбурляєм.

Лише на коротку мить зупинилися в здивуванні наші побратими, але відразу так вбагнули собою намір супротивників і, не вагаючись ані хвилини, кинулися на них з усім молодечим запалом.

— Держись, брате, — чорт ухвате! — гукнув Хмель, відбиваючи татарську шаблю, аж іскри прянули.

— А ми чорта за хвіст та об поміст! — озвався, сміючись, Жбурляй, схрестивши свою шаблю з шаблею татарського велича.

Бойці — татари й козаки — різалися й далі, не зупиняючись, але, ніби за змовою, не втручалися в цей несподіваний герць серед загального бою й трималися осторонь.

— Що там таке?! — аж підскочив на місці гетьман і показав в той бік, де схопилися лицарі.

— Хо-хо-ха! — зареготав старий Граб, ухопившись за боки. — Нехай мені чорт межи очі харкне, коли то не герць!

— Не яропужі тобі сини! — тупнув ногою Сагайдачний, — вони серед бою герці розпочали!... Ну, начувайтесь же!...

А герць набирав щодалі все більшого запалу. І Хмель і Жбурляй відразу почули, що мають супротивців не абияких і миттю споважніли, зосередилися, стали уважними й сторожкими. Слухи їх закрилися для того пекла, що нуртувало довкола, що кипіло й кричало, вило, ревіло в місті. Перед очима в кожного з них гадючкою вилася й вилискувала коротенькою блискавкою на пожежній заграві злословісна криця шабель, та немов у корчах здригалася ворожа рука, й світилися гостро, ніби ак свердили злобою та зненавистю, пара чорних татарських очей. Кожен із них відразу став свідомий того, що на кін мовчазною згодою поставлена в цьому несподіваному закладі не найдурниця, хочби й найкоштовніша, а смерть переможеного. Ні вони, ні їхні супротивці не боялися, але кожен з них думав: з якої речі!

(Дальше буде).

# НА РІЖНІ ТЕМИ

### ХТО?

Ґрупа жінок видала публичну заяву, в котрій говориться, що окупаційна влада переслідує в жорстокий і дикий спосіб корінне населення краю. Якби не читати імен бандитів і імени жертв жорстокостей, міг би читач подумати, що це опис польського панування на українських теріторіях. Цим разом поляки говорять про утиски німців.

### ЯКИМ ПРАВОМ?

Що німецький бандитизм у Польщі заслугує на осуд американського громадянства, зовсім самозрозуміле.

Всякий бандитизм на це заслуговує.

Одначе чи має право домагатися такого осуду знущань над собою той народ, що самий, коли має силу, допускається подібних знущань над іншими народами?

У судах признається засаду, що хто приходить до суду домагатися охорони, повинен приходити з чистими руками.

### ПОЛЬСЬКА РАЦІЯ

Обурюється відозва ґрупи польських жінок, що д-р Франк, німецький ґубернатор занятої німцями Польщі, виступає перед світом зо заявами як „одинокий правдивий представник польського народу".

Чи обурювалися ці пані, коли поляки находилися в такому самому положенні, як нині находяться німці, а українці в такому, в якому тепер находяться поляки?

Ні. Тепер польські пані домагаються від інших вищого, загально-людського становища. Коли польські ґубернатори говорили про заняті польськими військами українські землі як свої правні посілости, тоді польські пані займали те саме становище, яке в таких справах займає африканський дикар.

„Чи ти знаєш ріжницю між добром і злом?" — питалися такого дикаря. Він відповів: „Певно, що знаю. Добро — це як я заберу другому жінку, а зло, як другий забере мені мою жінку".

### НОВИЙ ПОКРИВДЖЕНИЙ НАРІД.

Пятьсот поляків, що втекли недавно з Румунії, мають дістати право жити в Палестині втікачами.

Значить, що незадовго будемо слухати нарікань на нові утиски проти жидів. Будуть нарікати польські пани, що жиди не здіймають перед ними капелюхів і не панькають їм. За якийсь час на трамваях і омнібусах у Палестині будуть пани кричати по польськи до кондукторів: „Якто? Ми тут уже шість місяців живемо, а ви ще по польськи не навчилися?"

### НЕЩАСНИЙ КРАЙ

Польські пані в своїй заяві говорять: „Злочин, руїна й нужда зорали край вздовж і поперек".

Дуже гарно сказано.

Польща заорала край злочином, руїною й нуждою вздовж, а потім прийшла Німеччина й заорала край злочином, руїною й нуждою впоперек.

### ПАНУВАННЯ НАСИЛЬСТВА

У статті під таким наголовком пише „Ню Йорк Таймс" між іншим і про відозву польських жінок. Каже, що опис умовин, поданих у цій відозві, відноситься не лише до Польщі, але й до інших країв Европи під рукою Гітлера.

Можемо собі тепер представити обурення поляків на такі слова. Як сміє хтось говорити, що в світі хтось терпить так, як поляки?

# З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

### ТОРОНТО, ОНТЕРІО.

**Перша Річниця 432 відділу У. Н. Союзу.**

В суботу, дня 9. листопада б. р. відсвятковано величавим бенкетом Першу Річницю заіснування 432 відділу У. Н. С. в місті Торонто, Онтеріо.

Історія цього відділу коротенька. Тому, як здавалосяб, нема потреби її розголошувати. Та 432 відділ своєю активною працею таки заслужив собі на це, щоб згадати про нього бодай кількома словами. Чому? Бо членством є він найбільший з усіх канадійських відділів. Начисляє вже 160 членів! Подруге, надіємось, 432 відділ у дуже скорій будучині буде найбільшим відділом У. Н. Союзу!

Можливо, що дехто й не захоче в те вірити, але так говорять його урядники. Вони твердять, що за кілька років (не кільканадцять) їх відділ, тобто той, який має число 432 і носить назву іменем Тараса Шевченка, буде можливо мати аж 2,000 членів. А ті, що це кажуть, належать до найрухливіших працівників. Вони, започаткувуючи організування цього відділу говорили: „Першу річницю нашого відділу будемо святкувати вже зо сотнею членів. Правда, вони трохи помилились, але не собі на шкоду, а на користь, бо до Першої річниці здобули 160 членів! Та дав би, Бог, щоб зробили вони таку саму „помилку" й у майбутньому! А в Торонті може таке статись, бо і тут є кільканадцять тисяч українців!...

**У. Н. С. тішиться загальною симпатією.**

Судячи після відсвяткування Першої Річниці 432 відділу, можна сміло сказати, що наш Батько Союз має симпатії серед українців міста Торонта. Бо не тільки його члени, але й ті, які думають стати ними, прибули масово на Першу Річницю. Простора саля була вщерть заповнена коло довгих столів, які вгинались від смачної всячини, яка й була приготована вчасно для гостей.

**Бенкет.**

Як і годиться для правовірних християн, бенкет почато молитвою до Бога. Молитвою проводив о. Самець, парох прав. церкви в Торонті. Потім коротко промовою відкрив офіційно Першу річницю д-р Вахна, який і був головою Комітету для підготовки цеї річниці.

**Веселий настрій.**

По своїй вдачі українці належать до народу веселого. Цеї вдачі не можна нічим закрити, бо виявляється вона в них усюди: при праці й при забаві, себто підчас різних „оказій". Не тихою мовою виявляють вони оту свою веселу вдачу, а приємною та милозвучною піснею, яка то й нагадує нам живучим, що була колись у минувшині в нашого народу висока культура, була своя держава та її слава, яка ніколи не зможе вмерти й не зможе загинути...

І на цьому бенкеті, після обіду, який потревав годину, гості заспівали гуртом кілька пісень про минулу славу нашої всім нам дорогої та любої України. Проводили цими піснями наші місцеві славні тенори: П. Савчук (місцевий аптикар), М. Бандас та В. Захарчук. Їм помагали гості й все це виходило напричуд гарно.

**Промови.**

Після обіду й гарних хорових пісень, предсідник 432 відділу, п. Баган, привітав коротков промовою представника Головного Уряду У. Н. Союзу, яким був головний фінансовий секретар п. Роман Слободян. Також представив інших представників, які репрезентували свої відділи (Гамілтон, Торонто), а також гостей і членів.

На цьому бенкеті говорили такі гості й урядники: д-р В. Яремій, який є лікарем 432 відділу, адвокат Гуменюк (молод.), В. Гірняк, який є орґатором і секретарем цілого відділу, Я. Ковальчук — касієр, п. Подільський та п. Сенюк, які репрезентували відділ з Гамілтону, й член контрольної комісії 469 відділу. Головну промову виголосив головний гість, а також і старий піонір та довголітний головний фін. секретар, п. Р. Слободян.

Промова тривала цілу годину й була така цікава своїм змістом, що навіть не можна було запримітити, як минув час. Викликувала вона і співчуття у всіх присутніх гостей, бо кілька разів перевивали вони її своїми довшими й рясними оплесками.

Багато дечого довідалися присутні з цеї промови, яка була присвячена праці У. Н. Союзу. Щоправда, бесідник не агітував, а говорив щиро, і, як зазначив у початку: „...лиш про малесеньку частинку тої корисної для всього українського народу праці, яку то наш Батько Союз виконав за 46 років свойого існування..."

Промову п. Р. Слободяна полюбили всі й напевно ще довго згадувати будуть її добрим словом. Хайже Господь поможе бесідникови ще довго прожити й попрацювати на свойому становищі в користь У. Н. Союзу.

**Всі гості вдоволені.**

Говорить наша народна пословиця: „Ще ся той не вродив, щоби всім догодив!" Та цеї пословиці не можна ніяк пристосувати до цього бенкету, бо всі гості не можуть нахвалитись, які то смачні страви вони споживали. А також хвалять і скору, чемну й ввічливу обслугу, яку мали підчас цього бенкету.

**Прощання.**

За все це найперше потрібно подякувати нашому Комітетові, який проробив дуже багато праці, щоб цей бенкет випав успішно.

А за ті смачненькі страви, то вже треба нам усім подякувати пані Січинській, бо вона й була відповідальна за все те, що всі ми споживали. Правда, це молода вона, а вже неякийбудь експерт із неї на цьому полі.

За обслугу належиться подякувати найперше нашій найстаршій членкині, пані Глинці, а також й іншим, це молоденьким панночкам, яких, на жаль великий, імен я не знаю.

Також усім членам 432 відділу хай буде подяка за те, що причинилися до звеличання своєї Першої Річниці. Також гарно дякуємо усім гостям, які прибули на бенкет та просимо їх ставати членами найбільшої фінансової інституції, якою є для всіх українців у цілому світі наш Батько: У. Н. Союз!

В. Г.



**БИЗНЕС ІДЕ ДАЛІ?** — Телефоністка в якомусь лондонському бизнесі, розбитому німецькими бомбами, запевняє телефоном, що підприємство веде далі бизнес, як досі.

# З ДНЯ

### ХТО ВИКРИВЛЮЄ ЦИТАТИ?

Проф. Н. Григоріїв закидає цій колюмні, що вона фальшує його цитати. Він говорить: „Перш за все в нашому твердженні, що листопадовий переворот створив „радикал Вітовський, разом з іншою радикальною молоддю", не було фрази „виключаючи від участи в тім зриві інші українські ґрупи і течії". Це вже вільний додаток колюмніста. Як таке „цитування" кваліфікується, грамотна публика знає".

Хай пан професор краще придивиться цій нашій статті, а побачить, що цитати з його статті були передані буквально, не пропускаючи та не додаючи ні одного слівця. Додаток „виключаючи від участи в тім зриві інші українські ґрупи", був не в знаках навеңдених. Тому дивує нас, як професор міг зачислити його то „цитування"? Той додаток, це наш власний висновок, зроблений на ось таких словах професора Н. Григоріїва: „Хто створив листопадовий переворот? Радикал Вітовський, разом з іншою радикальною молоддю". Хіба цим твердженням проф. Григоріїв не відсунув від листопадового зриву інші українські ґрупи?

### „НЕ ЛАЯТИСЬ".

В засаді ми вповні погоджуємось з проф. Григоріївим, щоб бодай на час святкування листопадового зриву здержатись із неперебірливою лайкою на адресу тих людей, що чимнебудь причинились до листопадового зриву, та загалом, до повстання української держави. Лайка ніколи не приносить хісна. В ній люди набирають лиш люти і фанатизму та неспосібні приймати навіть найрічевіші арґументи.

Але як погодити заклик проф. Григоріїва не лаятись з такими його словами:

„С. Петлюра й Д. Донцов дійсно були соціялістами. Ріжниця лише та, що Д. Донцов зрікся соціялізму, а С. Петлюра не зрікався. Донцов ніякої участи у збройній боротьбі за українську самостійність не брав; втік навіть з високої посади в Києві, коли на Слобідці загреміли большевицькі гармати. За те був здеґрадований, як дезертир, про що було опубліковано в часописах".

### ЧИ ЦЕ НЕ ЛАЙКА?

Деякі люди так чорно змалювали Д. Донцова, що його нині небезпечно брати в оборону. Та ми не беремо його в оборону за його погляди, бо в багатьох випадках не погоджуємось з ним. Хочемо лиш зазначити, що, повчаючи інших не лаятись в часі святкування листопадового зриву, самому треба здержуватись від лайки.

Правда, річеву критику можна завжди подавати. Але чи це річева критика, коли хтось закидає комусь дезертирство, не подаючи точно пори, коли це сталось, під чиєю владою, з яких мотивів, та в якій газеті це було опубліковано? З якої „ранґи" його здеґрадовано? А понадусе, чи можна закидати комусь злочинні провини тоді, коли він не може станути в власній обороні?

### ВІДСТУПЛЕННЯ ВІД СОЦІЯЛІЗМУ.

Твердить проф. Григоріїв, що Д. Донцов відступив від соціялізму, а С. Петлюра ні. Цікаво булоб почути, якою публичною заявою зазначив Д. Донцов своє відступлення від соціялізму?

Ми знаємо, наприклад, що проф. Григоріїв і його однодумці закидають Д. Донцові, що він фашист і націст. Коли це правда, то неправдою є, що він відступив від соціялізму. Бо фашизм і націзм є соціялізмами, основаними на націоналістичній засаді. Гітлер і Мусоліні підкресляють це багато разів, а навіть кажуть, що коли вдасться їм знищити капіталістичні демократії, то побудують на світі новий соціялістичний лад. Гітлер і Мусоліні закликають робітників всього світу до боротьби з демократичними плютократіями, в імя соціялізму. Отже, коли Донцов справді відступив від соціялізму, він не може бути ні націстом ні фашистом. Коли ж він є націстом, то неправдою є, що він відступив від соціялізму. Найвище, він міг перейти з інтернаціонального соціялізму, до національного. Себто до того самого, з котрим сам проф. Григоріїв несвідомо фліртує, коли просяклим національним ідеалізмом героям зпід Крут приписує також соціялістичні мотиви.

### „НОЖИЦІ ВІДЗОВАЛИСЬ".

Накінець скажемо, що на статтю п. Григоріїва ми відзовались тому, бо уважали це загальною народньою справою. Ми відзиваємось не конче тоді, коли хтось нас безпосередньо зачепить, тільки тоді, коли дана справа має загально-народний характер. Тоді, хоч ніхто на нашу адресу не пе, ми кажемо — „здоров!" З другого боку не конче відповідаємо на особисті напади, коли в них нема зерна загального інтересу. Ось це є ті критерії, які змушують „наші ножиці відзиватись".



**МАРКІЗ ЛОТІАН**
британійський амбасадор у Вашингтоні.

# НОВІ ЗАКОНИ ПРО ГРОМАДЯНСТВО

Нові закони, звані „Нешенелиті Код", котрі заступлять усі дотеперішні федеральні закони про громадянство, натуралізацію і виселення („експатріяцію") ввійдуть в життя дня 12. січня 1941. Зміни і поправки тих законів почато сім років тому під проводом секретаря стейту, генерального прокуратора і секретаря праці. Працю закінчено тим, що президент Рузвелт підписав нові приписи законів 14. жовтня 1940. Самі закони задержано, а упорядковано лиш нові приписи деякі поправлено, інші точніше вияснено, багато ріжниць усунено і всі повторювання вичеркнено. Поширено право до натуралізації членів рас кромі білої і муринської, нащадків рас западної півкулі, якщо вони відповідають іншим дотичним вимогам.

Зроблено важну зміну вимог про мешкання апліканта на громадянство, а саме, що треба мешкати шість місяців у стейті, замісць у повіті, як було дотепер. Виразно зазначено, що аплікант на громадянство може виїхати з краю лиш на шість місяців між датами внесення петиції на другі папери і покликанням на остаточні допити, а коли перебуває довше, то перериває свій тутешній побут. Нове право дозволяє вносити петицію до найблизчого натуралізаційного суду, замісць свого повіту. Час ожидання від подання петиції та остаточного переслухання скорочено з трьох місяців на один.

Інша зміна відноситься до свідків. Апліканта більше не відкидають, коли його свідок зробить фальшиві зізнання, якщо він сам зробив зізнання правдиві. В кожнім такім випадку свідка можна буде змінити. Загально рекомендований припис закона це той, що уповажнює Комісаря Іміграції і Натуралізації зладити порядок питань, на які апліканти на громадянство мусять відповідати. Є надія, що таким чином будуть скасувані всі непотрібно ставлені питання, а натомісць заведеться простий і одноформний спосіб переслухування у 2,000 натуралізаційних судах по цілім краю.

Важні зміни зайшли щодо малолітніх. Від тепер американський громадянин зможе виселитись від 18 року життя, коли дотепер мусів мати скінчених 21 років. Інша зміна відноситься до громадянства малолітків, котрих родичі приняли громадянство іншого краю. Постановлено, що не зважаючи на зміну громадянства родичів, малолітна дитина, живуча поза границями з такими родичами, не тратить американського громадянства, набутого з уродження або через натуралізацію, якщо поверне до Злучених Держав на постійний побут перед скінченням 23 року життя.

Як діти роджені поза границями після 24. травня 1934, стають громадянами, коли хоч одно з родичів є громадянином Злучених Держав. Коли родич-ситизен жив десять років у Злучених Державах або посілостях перед нродженням дитини, а пять років з того часу після шіснацятого року свого життя. Дитина не втратить свого громадянства, коли живе у Злучених Державах або посілостях разом пять літ між 13 і 21 роком свого життя. Якщо не поверне до 16 року життя, або не верне після того, то права до американського громадянства не має. Це не відноситься до дітей представників американського уряду, інституцій або бизнесу.

Тепер виразно сказано, що натуралізований громадянин татить американські права, коли замешкає два роки у тім краю, до котрого був приналежний попередно, коли по закону того краю йому привернено давне громадянство. Коли там нема такого закона, та американське громадянство тратиться по трьох роках відсутности. Коли натуралізований громадянин перебуде пять років у такім краю, де не мав попередньої приналежности, то його американські папери автоматично тратять вартість. Це однак не відноситься до представників американських релігійних, наукових, освітніх і добродійних інституцій, а також бизнесових фірм.

Злагоджено закон для тих громадян, котрі вступають до армії чужого краю. Коли ситизен не стане громадянином чужого краю через військову службу, то не тратить американського громадянства. Хто став громадянином чужого краю і бажає відзискати громадянство американське, той може повернути до Злучених Держав як безквотний імігрант, згідно з приписами іміграційного закона з років 1917 і 1924.

Згідно з приписами нового закона реєстрації чужинців, всі ново прибуваючі імігранти обовязані тепер давати відтиск своїх пальців для ідентичности і рекорду. Зайшла лиш одна зміна щодо коштів легалізації. Посвідка реєстрації коштуватиме $18, замісць $10, як закон увійде в життя дня 12. січня 1941.

Загальна Рада — ФЛІС.




КОНТРАДМІРАЛ ВИЛІЄМ ЛІГАЙ, котрого американський уряд іменував своїм представником при французькому уряді в Віші.

# PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

## UKRAINIANS URGE DRIVE FOR FREEDOM

### Appeal Made at Annual Celebration at Bass Lake

Descendants and former residents of nations whose independence has been destroyed by are advancing armies of Europe's dictators were appealed to yesterday to unite their efforts in a drive for emancipation of oppressed peoples everywhere.

The appeal was made at the fourth annual Ukrainian day celebration at Bass Lake.

Dr. A. A. Granovsky, president of the organization seeking re-establishment of Ukrainian independence, said the Ukrainian people, who have suffered long under the oppression of conquerors, have a deep feeling "for the value of human rights and personal and political liberty."

"For that reason," he said, "we are gathered to express our appreciation to the United States for the blessings that we enjoy here and at the same time to express our sympathy with the suffering of our kinsmen under military oppression."

The Rev. Elias Rasmussen, pastor of the Norwegian Memorial church of Minneapolis, sounded the plea that, as one wounded soldier aids another, wounded nations join in a common effort to heal their wounds together.

State Representative William Berlin of Hibbing, representing Governor Stassen spoke.

(The Minneapolis Morning Tribune, Monday, September 23, 1940)

Без милосердя, доброти і спокійного сумління можна бути багатим, великим, могучим, але щасливим бути не можна.

# В НОРВЕГІЇ ЩОСЬ НЕДОБРЕ.

СТОКГОЛЬМ. — Нема спокою в Норвегії. І є забагато саботажевої акції. Це є те, що заставило прибути до Осля д-ра Гебельса, націстівського міністра пропаганди. Він сам хоче переконатись, що тут діється.

# ПЕРЕМОГЛА КРОВ НАД ЗОЛОТОМ, КАЖЕ РОЗЕНБЕРГ.

БЕРЛІН. — Д-р Алфред Розенберг, націстівський ідеольог, промовляв у Парижі і заповів, що „кров переможе золото" і тим закінчиться „30-літня війна", що розпочалась 1914 року. „Посідачі золота", казав Розенберг, уже програли. Націстівська наука, казав Розенберг, це „війна проти лібералізму, науки Маркса, жидівства і Вільної Масонерії".

**ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧИТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.**

**ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.**



АНГЛІЙСЬКЕ МІСТО БЕРМИНГЕМ ПІД ОБСТРІЛОМ

ТАРЗАН, ч. 166. Найвища заплата.




В момент, коли гайдук підняв нагайку, щоб нею вдарити в Джейн, напів нагий велетень, підступаючи до плятформи, закричав: „Стій".

Гайдук поглянув одним оком на нього і в душі заключив: „Це якийсь дурень з нетрів. Я пожартую з нього перед своїми покупцями".

З кпинами він поклонився йому і запитав: „А що, мій великий пане, ти заплатиш за отсю гарну дівчину?"

„Своїм життям", відповів Тарзан поважно.

















